

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۵/۲۵

ډاکټر ش میره کی

میرگی څرنگه ناروغي ده ؟

گرانو دوستانو ! نن مه دي میرگی ناروغي په هکله يو څه معلومات درته برابر کړي ، او له هغو دوستانو څخه دا هیله کوم څه هغه دوستان يې څه په دي ناروغي اخته دي هيڅکله ريشخند او ملنډي ورباندي ونه وهي او تل په صفت دي يو انسان ورسره سلوک وکړي ، او په څنگ کې خواخوږي ورسره وکړي ، ځکه هر انسان په هر ډول ناروغي اخته کېږي ، او په دي توگه هر ناروغ انساني مرستي ته اړتيا لري نو بايد مونږ خپله مرسته ورڅخه ونه سپمو ، نو دا ستاسو او دا ليکنه .

د میرگی ناروغي يا Epilepsy او د ژغورني لاري او چاري

د میرگی ناروغي چه د خلگو په منځ کې د پېريانو په نامه سره هم ډير مشهوره ده او وايي څه ناروغ ته پېريان راځي همدارنگه ناروغ کله زیارتو ته بيايي کله يې تعویض گرته بيايي او کله کله بيا په زیارتو کې حیوانات هم پر حلالوي تر څو پېريان ځيني ولاړ شي خو اصلي خبره داسې نده لکه عام خلگ چه فکر کوي د میرگی ناروغي د پېريانو سره هيڅ ارتباط نلري دا يوه عصبي ناروغي ده چه يوازي د اعصابو سره اړيکي لري او د میرگی ناروغي ټول ستونزي د اعصابو څخه سرچينه اخلي .

زموږ بدن ټوله د يو مرکزي سيستم په واسطه اداره او کنټروليري چه هغه مرکزي سيستم اعصاب دي چه زموږ ټول فعاليتونه او حرکتونه د اعصابو تر کنټرول لاندي اجراکيري .

زموږ اعصاب د بي شماره او د ميلياردونو حجرو څخه جوړ شوي او ددي حجرو ترمنځ الکترونيکي يعني برېښنايي رابطي شتون لري او په يو منظم سيستم کې سره کار کوي کله چه په يو سبب ددغو حجرو تر منځ الکترونيکي شبکه په ناڅاپي ډول تاواني شي او غير منظمه الکترونيکي تخليه صورت ونيسي اعصاب غير نارمل تحریک شي نو د میرگی ناروغي منځته راځي چه په لاتين کې ورته اپيلپسي وايي .دمیرگی ناروغي د حملې په شکل پر انسان راځي .

په نړۍ کې د میرگی په ناروغي اخته کسانو شميره تقريباً 40 ميليونه اټکل شوه ده .په ټولنه کې خلگ د میرگی ناروغ ته په ښه سترگه نه گوري خو داسې هم نه ده لکه دوي چه فکر کوي د میرگی ناروغي يوازي د اعصابو ستونزه ده نو پدي ناروغي اخته کسان ليوني ندي په فکر او شعور کې يې کومه نيم گرتيا نشته خپل ټولنيز کارونه په ښه ډول پرمخ بيايي فقط ستونزه دا ده چه ناروغي يې کله کله ځوروي او د حملې په شکل باندي تکراريري .

دمیرگی د ناروغي سببونه دقيق معلوم ندي خو ځيني سببونه يې چه څيرل شوي دي لکه د زيږيدو پر وخت د ماشوم اعصاب بي اکسجنه پاته کيدل يا اعصابو ته لږ اکسجن رسيدل ، د زيږيدو پر وخت اعصابو ته تاوان رسيدل ، کروموزومي ناروغي ، په اعصابو کې التهاب پيداکيدل په اعصابو کې ، میکروب پيداکيدل ، په اعصابو کې د داني شتون ، پر اعصابو ضربه وارد کيدل ، په ماشومانو کې لوړه تبه ، د مينډواري پر وخت د مور له خوا د سگریټو څکول دا ټول هغه شيان دي چه د میرگی د ناروغي سبب گرځي .

ځيني نور عاملونه هم شتون لري څه د میرگی ناروغي په بيا تکرار کې اړين رول لري لکه لږ خوب ، بي نظمه خوب ، په زيات مقدار الکول څښل ، انډيينه ، ناڅاپه په اور سوځيدل ، د ازمويني انډيينه ، په ښځو کې مياشتني د حيض مرحله ، نشه يي درمل استعمالول ، قهوه څښل دا ټول هغه شيان دي چه د میرگی ناروغي په تکرار کيدو کې رول لري هغه شخص چه د میرگی ناروغي ولري د ذکر شوو شيانو سره بايد احتياط وشي .

د پاڼو شميره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خبر و لولئ

د میرګي ناروغی پر انسان باندې د حملې په ډول په مختلفو شکلو راځي مثلاً ځینې ناروغان په ځان هیڅ خبر نه وي حمله پر راځي ځینې بیا تر حملې مخکې ځینې نښې نښانې ورکوي لکه د خولې بې نظمه حرکت یا د سترګو چابک حرکتونه او داسې نور.

د میرګي د ناروغی ځینې نښې نښانې لکه د لاسو ، پښو او بدن بې ارادې کیدل ، د لاسو او پښو په غیر ارادې ډول بڼې او کین خوا ته وهل ، د خولې څخه ځگونه راوتل، د سترګو کریدل ، بې هوښه کیدل ، د ژبې چیچل اوداسې نورې نښې .

پورته ذکر شوي نښې نښانې د اعصابو په مربوطه برخې پورې اړه لري . د اعصابو هره یوه برخه د بدن یوه خاصه برخه کنټرولوي او ځانګړې عمل اجرا کوي نو د اعصابو کومه برخه چه زیاته متاثره کړي د هغې برخې نښې نښانې زیاتې ورکوي .

د میرګي د ناروغی د حملې وخت ناروغ تر ناروغه توپیر لري په ځینو کې څو ثانیې په ځینو کې څو دقیقې وي او په ځینو کې بیا زیات وخت ونیسي .

د میرګي د حملې پر وخت د ژغورنې لارې چارې

۱- ارام اوسې و اړخپايي مه کوي ناروغ تر یو څو دقیقو ورسته نارمل حالت ته راګرځي .

۲- کوبښن وکړي ناروغ ځانته تاوان درڅخه ونه رسوي د لویډو او د شیانو سره د تکریدو مخه یې ونیسي.

۳- د ناروغ د شاوخوا څخه ټول ضرري شیان لیرې کړي چه ځانته ضرر په ونه رسوي لکه چاقو ، چاره ، اوسپنه، جوش اوبه ، بخاري او بریښنايي شیان.

۴- ناروغ پر یو خوا ځملاستي او پرې باسي تر سر یې نرم بالښت لاندې کړي.

۵- کوبښن وکړي چه ناروغ ژبه درڅخه ونه چیچي خوله یې د امکان تر حده خلاصه ونیسي کوبښن وکړي خولې یې او دنه یې په نرم شي سره ونیسي.

۶- په خوله کې یې هیڅ ډول د خوارک او د څښاک شي مه ورکوي درمل د خولې د لاری مه ورکوي .

۷- په خوله کې یې چه کوم خوراکي شیان یا مواد او یا کوم بل شي وي هغه ځنې راوباسي چه دینني خواته یې ولاړ نشي .

۸- که یې کلکې او سختې جامې یې په تن کې وي پر سستی یې کړي لکه د نیکتایي خلاصیدل د پتلون خلاصیدل تر څو په راحت شکل تنفس واخلي .

۹- ناروغ د حرکتو مخنیوي مه کوي فقط تعقیب یې کړي چه ځان درڅخه زوبل نکړي .

۱۰- کوبښن وکړي چه د خولې لاری او ځگونه یې په سالم شکل ځینې پاک کړي .

۱۱- په خولې کې یې هیڅ کلک شي مه ورکوي کیداشي خوله پر را قلف کړي او غاښونه پرې مات کړي او یا داخل خواته یې کش کړي .

۱۲- ناروغ ته د خولې د خلاصیدو په مقصد دني ته یې زیات زور مه ورکوي .

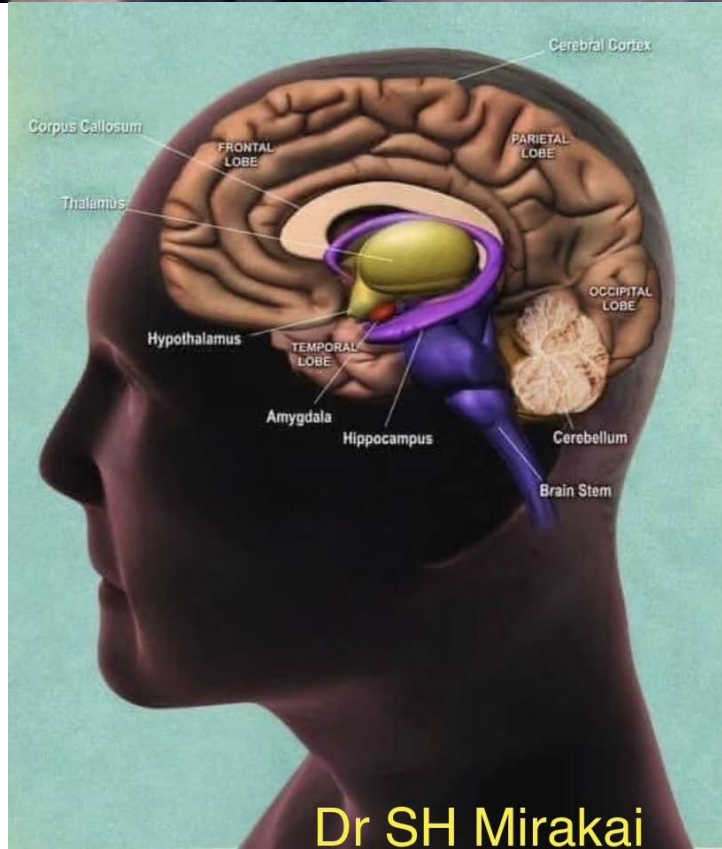
په ماشومانو کې چه کله حمله ډیر وخت ونیسي نو د مقعد د خوا څخه درمل ورکول کيږي چه د درملو په ورکولو سره نارمل حالت ته راګرځي خو درمل باید د ډاکټر د هدایت سره مطابق استعمال کړي .

د میرګي د ناروغی درملنه :

د میرګي ناروغی ځینې وختونه د انسان د ژوند تر ډیرو کلو ورسره ملګرتیا لري خو په ځینو انسانانو کې بیا تر معلوم سن او کال وروسته تقریبا ورک شي .

د میرګي د ناروغۍ لپاره درمل شته د درملو دنده داده چه اعصاب د زیات تحریک څخه ساتي او تر ډیر حده د عصبي سیستم په الکترونیکی سیستم کې د چارچو توازن نارمل ساتي .

د درملو په استعمال سره ناروغي په مکمل ډول د منځه نه ځي ، د درملو استعمال تر ډیره حده د میرګي د حملو مخه نیسي درمل په منظم ډول او په منظم مقدار باندې استعمالول شرط ده که چیرې درمل پریردي او تر ډیره وخته حمله ونه ویني دا په دې معنی نده چه ناروغي یې له منځه لاړه ، د درمل په پریشودلو سره د تکرار حملې احتمال ډیر لوړ وي خو په ځینو انسانانو کې د درمل پر استعمال سر بیره کله کله حملې هم پر تکرار ايرې .

د پاڼو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ